

Dějiny starověkého Řecka I - seminář

9. HODINA

THÚKÝDIDÉS; MAGNA GRAECIA

Thúkýdidés

Řec. Θουκυδίδης

Cca 460–400 pnl (397→)

Athény (Halimos), Attika; Z bohaté, vlivné rodiny - zlaté doly v sev. Řecku (Th. 4.105.1)

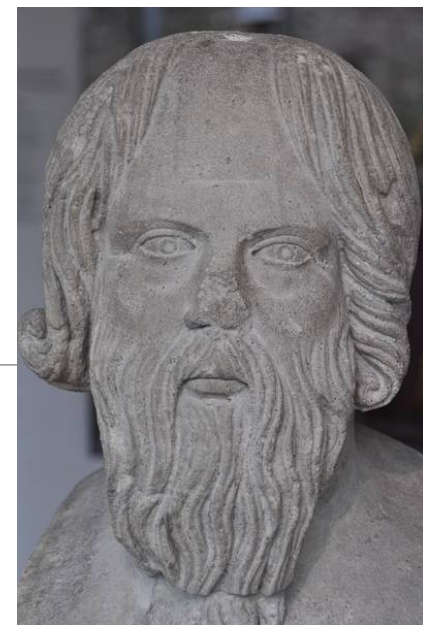
Historik, generál (*stratégos*) – tažení na Thasos (424 pnl), neubráníl Amfipoli → vyhnanství

Athénský mor – sám se nakazil

Cestování po Řecku za války – sběr informací, pramenů, pohled z obou stran

Očitá svědectví popisovaných událostí x Hérodotovy historické exkurzy, vyprávění o dávnější minulosti, vzdálenějších částí světa

Omezení tématu – pouze stanovený úsek dějin, dané události, cíle

Dějiny peloponnéské války

8 knih

Od začátku války do roku 411 pnl (zbytek války → Xenofón – *Hellénika*), první dvě fáze války + začátek závěrečné

Náročnější text než Hérodotos (hutný text)

Podnět k psaní – válka bude největší, jakou svět poznal, aby měli lidé přesnou představu o událostech v minulosti, podobný vývoj může nastat i v budoucnu

Vědecká historiografie

Snaha o objektivitu, není na ničí straně, metodologie

Obavy Sparty z růstu moci Athén → důvody války

Negativní dopady války na společnost

Dialogy, řeči

Řeči

Generálové před bitvou

Na sněmu/politické

Ne doslovné zachycení, vlastní úpravy, vlastní inovace (?)

Co sám zaslechl, co slyšeli jiní, co mělo být řečeno, co je vhodné pro danou situaci (1.22.1)

Co nejbližší skutečnosti

Kontext, odkazy na jiné řeči, mluvčí, řeč, reakce (hlasování, další řeč, akce)

Potvrzení událostí ve výkladu, předpovědi

Pdf 43–50, 61–72, 99–105, 112–113

Předválečné ř.

Spor Korkyry a Korinthu (1.32–43) – 36, 40, 43

Sněm Peloponnéského spolku (1.68–86) – Korint, Athény, Archidámos, Sthenelaidás → vyhlášení války, taktika – 69, 80,

Athény – Periklés (1.140–144) → taktika Athén, odmítnutí požadavků Sparty

Archidámova řeč před tažením (2.11)

125–133, 139–143

Pohřební řeč Perikleia (*Περικλέους Επιτάφιος*) (2.35–46)

Na konci prvního roku války

Při pohřbu padlých ve válce – představují vzor

Oslava velikosti Athén

Připomínka moci a bohatství města

Přesvědčuje k pokračování ve válce

Bojují za svobodu

X okamžité poté následuje popis moru

Perikleova třetí řeč při moru (2.60–64) – obvinění, že je viníkem neštěstí, obhajoba jeho vlády

173–177, 186–195

Mytiléné

428–7 pnl

Vzpouřa města proti Athénám

Mytilénští si chtěli udržet „autonomii“

Žádost o pomoc Sparty (3.9–14) – Athény zotročují ostatní města spolku, nedůvěra k Ath.

Spojenectví Sparty a Mytilény, přípravy na boj, ultimátum z Athén, snaha získat čas → vyjednávání, čekání na pomoc ze Sparty – nedorazila, kapitulace města, vyslanectví do Athén a rozhodnutí o osudu města v Athénách

Strach z další vzpoury, město bude exemplární příklad

Debata (3.37–50) – Kleón a Diodótos, potrestání budou pouze vůdci vzpoury, zboření zdí, půda mezi Athéňany, zabrání lodí, 39, 40, 47, 49

361–369

Mélos

416 pnl

Mélos ve válce neutrální

Ultimátum od Athén

Obléhání Mélu Athénami

Město se vzdalo – zabití všech mužů, ženy a děti do otroctví, město osídleno kolonisty z Athén

Mélský dialog (5.84–116) – 89, 93, 96, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 108, 109

197–214, 249–252, 271–274, 376–
386, 390–396, 430–433

Další dialogy a řeči

Théby a Plataje (3.53–67), dobytí města Plataje Spartány 428 pnl, zabití zajatců, ženy do otroctví, město zničeno

Jednání o míru (4.17–22)

Hermokratés z Gely (4.59–64)

Athény před tažením na Sicílii (6.9–23), Níkiás 2x, Alkibiadés, pro tažení na Sicílii

Syrákúsy (6.33–41)

Alkibiadés ve Spartě (6.89–92)

Literatura

Thúkydidés. 1977. *Dějiny peloponnéské války*, Praha: Odeon.

Tsakmakis, A. & Rengakos, A. (Eds.). 2006. *Brill's Companion to Thucydides*. Leiden: Brill.

Strassler, R. 1998. *The Landmark Thucydides: A Comprehensive Guide to the Peloponnesian War*. New York: Free Press.

Stadler, P. 1973. *Speeches in Thucydides: A Collection of Original Studies with a Bibliography*. Chapel Hill: University of North Carolina.

Forsdyke, S., Foster, E. & Balot, R. (Eds.). 2017. *The Oxford Handbook of Thucydides*. Oxford: Oxford University Press.

Magna Graecia, Řekové mimo Řecko

Kolonizace Středomoří, Černomoří

8–6. stol. pnl.

Αποικία (ἀποικία); oikistés (οἰκιστής)

Emporion – obchodní stanice

Demografické, hospodářské, obchodní, politické důvody

První města – Chalkis, Eretria → Pithékúsy (Neapolský záliv)

Magna Graecia/Megalé Hellas (Μεγάλη Ἑλλάς), Veliké Řecko

Řecké osady v jižní Itálii a na Sicílii

Od 8. stol. pnl., z různých částí Řecka

4., 3. stol. pnl. obsazeny Římem

Syrákúsy (*Συράκουσαι*)

Nejsilnější město z řeckých osad

2. pol. 8. stol. přnl., Korinth

Velkovlastníci půdy (*gámoroi*)

Oligarchie, demokracie, tyranida

Rostoucí bohatství a moc města za tyranů

Gelón – 485 přnl., první tyran, bitva u Hímery (480 přnl.) – vítězství nad Kartágem

Hieron I. – bratr Gelóna, bitva u Kýmé (474 přnl.) – vítězství nad Etrusky

Básníci na dvoře – Simónidés, Pindaros, Bakchylidés

Athénská výprava

Dionýsios I. – boje s Kartágem, patron literatury, krutý vládce – tyran negativně (Dámoklés)

Dionýsios II. – vnitřní boje

Hierón II. – 50 let vlády, spojenec Říma, Archimédés

Za 2. punské války – ke Kartágu, obléhání a dobytí Římany (214–212 pnl.)

Masivní hradby, chrám Apollóna, fontána Arethúsy, divadlo

Další města na Sicílii

Akragás (*Ἀκράγας*, dnes Agrigento) – J, Rhodos, obchodní centrum, tyrani (Thérón), Valle dei Templi (chrám Héry, Concordie)

Hímera (*Ἴμέρα*)– S, bitva u Hímery, chrám Níké

Zanklé/Messéné (*Ζάγκλη/Μεσσήνη*, dnes Messina)

Města v jižní Itálii

Krotón (*Κρότων*, dnes Croton) – škola Pýthagora, Mílón, lékařská škola

Kýmé (*Κύμη*) – 1. město v pevninské části, kontakt s Etrusky, písmo, bitva u Kýmé, věštírna Sybilly, chrám Apollóna

Neápolis (*Νεάπολις*, dnes Neapol) – z Kýmé, jeden z největších přístavů, vily Římanů

Poseidóniá (*Ποσειδωνία*, Paestum) – 3 velmi dobře zachovalé chrámy (2x Héry, Athény)

Sybaris (*Σύβαρις*) – velmi bohaté, sybarita

Tarás (*Τάρας*, Tarentum, dnes Taranto) – ze Sparty

Rhégion (*Ῥήγιον*, dnes Reggio di Calabria)

Černomoří

Pontos Euxeinos (Πόντος Εὐξεινος) – pohostinné moře

Z Megar nebo Malé Asie

Produkce obilí, ryby, víno

Obchodní stanice, obchod s místními kmeny

Byzantion (*Βυζάντιον*) – Bospor, z Megar, Κόνstantínopolis, Istanbul

J pobřeží – Sinóré (*Σινώπη*, dnes Sinop) – obch. centrum, sídlo pontských králů, další kolonie

Hérakleia Pontiké (*Ἡράκλεια Ποντική*) – obch. centrum

Trapezús (*Τραπεζοῦς*, dnes Trabzon) – ze Sinópy

S pobřeží – Olbia (*Ὀλβία*) – ústí Bugu, obilí, víno, olej, ryby, otroci

- Tanais (*Τάναϊς*) – ústí Donu, Azovské moře

- Chersonésos Tauridský (*Χερσόνησος*) – Krym

- Pantikaraion (*Παντικάπαιον*) – Krym (Kerč), bosporská říše

Z pobřeží – dnes často turistická letoviska

Bulharsko

Mesémbriá (*Μεσημβρία*, dnes Nesebar)

Απολλώνια (*Ἀπολλωνία*, dnes Sozopol) – chrám Apollóna

Οδέσσοι (*Ὀδησσός*, dnes Varna)

Rumunsko

Ηστρία (*Ἰστρία*) – Istros (Dunaj)

Τόμις (*Τόμις*, dnes Constanța)

Z Středomoří

Alaliá (Ἀλλαλία, dnes Aléria) – Korsika

Massaliá (Μασσαλία, dnes Marseille) – z Fókaiie, Pýtheás

Další osady ve Španělsku, Francii, v Jaderském moři

Dnes Sagunto, Elche, Saint-Tropez, Adria, Ancona, Trogir, Split

Afrika

Naukratis (*Ναύκρατις*) – Egypt, obchod, kulturní výměna

Kyréné (*Κυρήνη*) – Libye, z Théry, lékařská škola, Kallimachos, Eratosthenés

Pentapolis (Pětiměstí) v Libyi (dnes např. Benghází)

Aphrodite of Cyrene

Byzantion	Sinópe	Reggio di Calabria	Nice
Neápolis	Rhézion	Crotone	Trabzon
Akragás	Syrákúsy	Trogir	Syracuse
Krotón	Athénopolis	Istanbul	Napoli
Tarás	Monoikos	Agrigento	Varna
Zanklé/Messéné	Aspalathos	Messina	Jalta
Massalia	Tragýrion	Oděsa	Drač
Níkaia	Antheia	Bengházi	Constanța
Odéssos (x2)	Bathys	Ancona	Marseille
Tomis	Gialos	Batumi	Elche
Euesperides	Ankón	Monako	Taranto
Heliké	Dyrrhachion	Split	Sinop
Trapezús		Saint-Tropez	Sozopol

Mapa

Neápolis

Massalia

Messéné

Kyréné

Naukratis

Olbia

Akragás

Syrákúsy

Pithékúsy

Sinópe

Hérakleia Pontika

Tarás

Krotón

Rhézion

Alalia

Zakynthos

Trapezús

Chersonésos

Odéssos

Pantikapaion

Byzantion

Chalkédón

Poseidónia

Tragýrion

Ankón

Epidamnos (Dyrrhachion)

Istros

Katané

Salamis

Tanais

Elea

Bathys

Literatura

Lucas J., Murray C., & Owen S. (Eds.). 2019. *Greek Colonization in Local Contexts: Case studies in colonial interactions*. Oxford; Philadelphia: Oxbow Books.

Tsetskhladze, G.R. (Ed.). 2018. *Greek Colonisation*. Leiden: Brill.

Graham, A. J. 2001. *Collected Papers on Greek Colonization*. Leiden: Brill.

Boardman, John. 1999. *The Greeks overseas: Their early colonies and trade*. 4th ed. London: Thames and Hudson.

Vallet, Georges. 1996. *Le monde grec colonial d'Italie du sud et de Sicile*. Rome: École Française de Rome.